

Voorspel vernieuwd voor groep 3, 4 en 5

Extra achtergrondinformatie over Voorspel 3.0

Aan de orde komen:

1. algemene opzet
2. de kenmerken van de aanpak
3. materialenoverzicht

1. Algemene opzet

Voorspel is een programma voor kinderen met spellingproblemen op basis van de ordening van de spellingcategorieën van de Cito-spellingtoetsen 3.0

Er zijn pakketten voor groep 3, 4, 5, 6, 7, en 8. In groep 7 en 8 komt ook de werkwoordspelling aan de orde.

Vanaf 2015 zijn er nieuwe spellingtoetsen bij het Cito verschenen voor groep 3, 4 en 5. Daarom is Voorspel ook vernieuwd voor groep 3, 4 en 5. nl. [Voorspel 3.0](#).

Het Cito maakt geen hulpboek, maar Pravoo wel.

2. De kenmerken van de aanpak

Voorspel 3.0 bevat oefeningen voor de categorie-typen van de Cito-toets. Steeds wordt er een woordtype aangeboden en uitgelegd. Daarna volgen er woordrijen en oefeningen. Daarnaast bevat het pakket ook veel oefendictes om het dictegedrag (goed nadenken) te oefenen. Alles is weergegeven in een 6-stappenaanpak.

Vier invalshoeken zijn heel belangrijk:

1. het **schrijven** van de woorden
2. het schrijven van het **gehele woord**
3. het **inprenten** van woorden
4. het **aanleren van dictegedrag**

Er zijn aanwijzingen dat de leereffecten bij het leren spellen groter zijn als de woorden worden geschreven dan als ze uitsluitend worden getypt. Mensen herinneren en herkennen woorden significant beter wanneer zij met de pen schrijven.

Het schrijfmotorisch geheugen helpt je ook woorden te onthouden. Van Doorn-van Eijs-

den stelde in 1983 al vast dat zelfs het schrijven in groep 7 de voorkeur heeft boven het typen. (Zie blz. 15 van Orthopedagogiek; State of the art. Bosman, 2-14)

Ook bij het maken van aantekeningen blijkt men inhouden beter te begrijpen als men het opschrijft. Dat laatste heeft niets met spelling te maken, maar geeft wel aan dat het leren woorden op te schrijven ook bij toepassingen zinvol is. Wie schrijft onthoudt ook beter.

Digitale programma's?

Er zijn heel veel digitale spellingprogramma's beschikbaar. Ze zijn te koop bij uitgeverij of gratis te gebruiken op het internet. Er kleven veel problemen aan deze programma's:

1. Bij de meeste digitale spellingprogramma's moet het kind een letter of een woord intypen. Het kind krijgt dan of onmiddellijk of na afloop van een serie invul-

het 6-stappenmodel					integreren
1. de cognitieve benadering	2. woordverkenning	3. oefenen	4. integreren	5. dictee	6. foutenreacties
<p>1. Het is voor kinderen met spellingproblemen belangrijk om te weten aan welk type woorden ze gaan werken. Begin iedere begeleiding met het door het kind laten zeggen waar het moeite mee heeft, waar het aan gaat werken en welke oefenbladen het door moet werken. Zie verder blz. 11.</p> <p>2. Daarnaast bevatten de oefenbladen bij stap 1 een uitleg van het woordtype dat geoefend gaat worden.</p>	<p>Het is aan te bevelen niet te snel oefeningen te laten doen, maar eerst de woorden in te sluiten die het kind moet leren schrijven. Op de oefenbladen staan bij stap 2 woordrijen. Met die woordrijen kunt u het volgende doen:</p> <p>De duo- en trio-inprentingstechniek</p> <p>Een belangrijke techniek is de duo- en trio-inprentingstechniek. Dat is een variant op het visuele dictee, het gaat als volgt:</p> <p>1. het kind leest de drie woorden (of twee) en moet ze onthouden. Dus niet zo vaak zeggen tot het de drie woorden kan onthouden.</p> <p>2. nu moet het kind het oefenblad omdraaien</p> <p>3. en daarna moet het kind de drie woorden uit het hoofd noteren op bijlage 9 of bijlage 8 bij twee woorden.</p> <p>4. tenslotte draait het kind het blad weer terug en moet het de drie woorden nakijken. Het kind moet dan de fouten corrigeren!</p> <p>Ook nog:</p> <p>a. U neemt een woord en vraagt het kind aan het woord denken als het dat woord op moet schrijven. Op deze manier worden de woorden ingeslepen. Bijvoorbeeld /bos/, ik moet denken aan de /b/.</p> <p>b. Auditieve oefeningen. Doe met de woorden uit de woordenlijsten ook auditieve oefeningen (analyse: het kind zegt de woorden in losse klanken en; klankpositiebepaling: u zegt een woord en daarna een letter van dat woord en het kind moet aangeven in de valkies van stap 1 waar die klank zich in het woord bevindt.)</p>	<p>De oefeningen bevatten soms plaatjes waar het kind woorden bij moet schrijven en soms invuloefeningen. Over het algemeen geldt de aanpak van het volledige woord.</p> <p>Dat betekent dat als er lesjes zijn waarin een letter ontbreekt het kind op een apart bladje het gehele woord op moet schrijven. Dat blad is bijlage 2.</p> <p>Een variant</p> <p>Bij die invuloefeningen gaat het om woorden binnen een zinsverband. De inprentingstechniek (stap 2) kunt u ook met zinnen laten doen: Dus:</p> <p>-het kind leest een zin en probeert die zin te onthouden</p> <p>-het kind draait het blad om</p> <p>-het kind schrijft de zin op bijlage 3</p> <p>-het kind kijkt de zin na.</p> <p>Soms komen er woorden in zinnen voor die wel te lezen zijn, maar nog niet te schrijven. Die zinnen staat u over. Zet een pijl voor de zinnen, waarmee het kind dit kan doen.</p>	<p>Hier staan de oefeningen waarbij voorafgaande woordsoorten van meer categorieën door elkaar worden geoefend. Op die manier worden eerdere woordtypen herhaald en voorkom je gelsoliede, losstaande vakjes-beheersing.</p> <p>Van belang is het principe van het volledige woord. Zie blz. 11.</p> <p>Woordbetekenis in alle stappen</p> <p>Spellen is geen technisch kunstje, maar het gaat om het weergeven van taalinhouden. Het gaat uiteindelijk ook om taalbegrip. Het opschrijven van woorden waarvan het kind de betekenis niet kent, is zinloos. Daarom is het belangrijk om in alle stappen steeds ook even de betekenis van enkele woorden te behandelen.</p>	<p>1. De dictees worden gegeven volgens de dictee aanpak van bijlage 6 en 7.</p> <p>2. De dictees hebben steeds een integratiekarakter omdat het in het dictee niet alleen gaat om de woorden van de desbetreffende categorie, maar er komen woorden uit alle voorafgaande categorieën aan de orde.</p>	<p>Het is bij de aanpak van stap 1 t/m 6 niet zo dat kinderen volledig foutloos gaan schrijven.</p> <p>Het is mogelijk dat kinderen tijdens stap 1 t/m 6 moeite met bepaalde woorden hebben. Het is ook mogelijk dat stap 5 niet geheel foutloos gaat en het is mogelijk dat ze fouten maken in het toegepaste schoolwerk. Voor deze woorden is het belangrijk een keuze te maken uit:</p> <p>1. Het werken met een moeilijke woordenboekje. Zie blz. 12.</p> <p>2. Gebruik te maken van de Fehlerkaart. Zie bijlage 5.</p>
Zie verder blz. 9	Zie verder blz. 2	Zie verder blz. 11	Zie verder blz. 11	Zie verder blz. 12	Zie verder blz. 12

oefeningen feedback. Broos (Didactief nov. 2015) stelde vast dat kinderen daardoor (vastgesteld bij rekenopdrachten) snel ontmoedigd kunnen raken. Deze zwakkere kinderen stoppen dan en gingen om hulp vragen. Uit deze ervaring blijkt dan men met ook name bij zwakkere spellers twijfels mag hebben over digitale oefeningen.

2. Een ander nadeel van digitale spellingoefeningen is dat ze wel adaptief kunnen reageren m.b.t. de moeilijkheidsgraad van de oefenstof, maar didactisch niet adaptief zijn. Ze kunnen geen

orthodidactische technieken aanbieden gebaseerd op het spellinggedrag van het kind. Ze kunnen de didactische behoeften van een kind niet inschatten. Zie daarover het Behoeftenboek van Pravoo (Webwinkel: www.pravoo.com en dan de afdeling spelling).

3. De digitale programma's volgen lang niet allemaal de spellingcategorieën van het Cito.

4. Bij digitale programma's mis je het extra leereffect van de aanpak waarbij er geschreven moet worden.

5. Bij digitale programma's gaat het vaak om het invullen van een deel van een woord. Uit onderzoek is gebleken dat het schrijven van het totale woord meer leereffect oplevert. Zie ook paragraaf 2.

6. Kinderen leren met de digitale programma's geen expliciet dicteegedrag.

2. Het schrijven van het hele woord

Uit onderzoek is gebleken dat kinderen het meeste leren als ze dit soort oefeningen niet uitvoeren als een invullesje op de computer, maar het **hele woord** opschrijven. **Dit principe van het volledig woord is een basiskenmerk** van de Pravoo-aanpak

3. Het inprenten van woorden

Heel bekend bij spelling is de aanpak het visuele dictee. Hiervan is ook bekend dat het effectief is. Dat is een manier om woorden in te prenten. Dus niet meteen met invuloefeningen beginnen, maar eerst de woorden inprenten.

Op dat visuele dictee heeft Pravoo een variant ontwikkeld, nl **De duo- en trio-inprentingstechniek**.

Voorspel 3.0

Algemene handleiding groep 3
Luc Koning

4. Het aanleren van dicteegedrag

In de Cito-toets worden auditieve dictees gegeven. Voor veel kinderen is het maken van een dictee moeilijk. In Voorspel 3.0 wordt aangeleerd hoe je een dictee moet maken. Belangrijk daarbij is dat kinderen leren om na te denken en niet zomaar iets op te schrijven.

3. Materialenoverzicht en bestellen

Voorspel verschijnt voor groep 3, 4, 5, 6, 7 en 8. Op de volgende pagina is te zien uit welke materialen het pakket bestaat. Alleen voor groep 3 en 4 is er een letterboekje. Verder is de opzet van de pakketten per groep gelijk.

Beschikbaarheid

U kunt de materialen bestellen in de Pravoo-webwinkel: op www.pravoo.com

Beschikbaar zijn de pakketten voor groep 3, 4 en 5. U kunt die pakketten nu bestellen.

Zie voor de inhoud van een pakket het overzicht op blz. 3

De handleiding bij het hulpboek :

- achtergrondinformatie
- het 6-stappenmodel\specifieke aanwijzingen
- diverse hulpmiddelen

Het hulpboek:

met daarin voor iedere categorie oefenstof.

Het letterboekje:

dit is er alleen voor groep 3 en 4

Het antwoordenboekje:

hierin de invulling van de oefeningen van het hulpboek; handig voor de leerkracht, maar ook bedoeld voor kinderen om hun eigen werk na te kijken.